

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Tdo/87/2016
Identifikačné číslo spisu: 1415010100
Dátum vydania rozhodnutia: 18.09.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Gabriela Šimonová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1415010100.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Šimonovej a sudcov JUDr. Jany Serbovej a JUDr. Martina Bargela, v trestnej veci obvineného U. E., pre pokračujúci prečin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona, v časti podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. a) Trestného zákona, na neverejnom zasadnutí konanom 18. septembra 2019 v Bratislave, o dovolaní obvineného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 16. septembra 2015, sp. zn. 3To/77/2015, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného U. E. sa o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV z 20. mája 2015, sp. zn. 2T/34/2015 bol obvinený U. E. uznaný za vinného zo spáchania pokračovacieho prečinu nebezpečného vyhrážania v bode 1/ podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. a), písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. a) Trestného zákona a § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona a v bode 2/ podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona a to na tom skutkovom základe, že

v bode 1/

v presne nezistenom dni koncom mesiaca november 2014 vo večerných hodinách v byte č. X na W. ulici č. XXXX/X v W., patriacemu jeho rodičom, fyzicky napadol svojho otca, poškodeného U. E. st. a to tak, že ho udrel zavretou päťou pravej ruky do tvárovej časti, čím mu rozbil rám okuliarov a spôsobil hematóm, pričom následne opakovane do poškodeného strkal, počas čoho vzal do ruky tiež kuchynský nôž a tento dal poškodenému pod krk, pričom sa mu opakovane vyhrážal zabitím, čím spôsobil u poškodeného U. E. st. dôvodnú obavu o svoj život a zdravie,

v bode/ 2

dňa 2. februára 2015 v poobedných hodinách v byte č. X na W. ulici č. XXXX/X v Bratislave, patriacemu jeho rodičom, v záchvate hnevu rozbil vypínač v kuchyni a pred jeho otcom poškodeným U. E. st. vulgárne nadával a vyhrážal sa jeho matke poškodenej T. E. slovami, že ju zabije, čím spôsobil u

poškodených U. E. a T. E. dôvodnú obavu o svoj život a zdravie.

Za to bol obvinený U. E. podľa § 360 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 38 ods. 2, § 36 písm. n), § 37 písm. m) Trestného zákona odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní 16 (šestnásť) mesiacov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona súd obvineného na výkon uloženého trestu zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia.

Proti tomuto rozhodnutiu podal obvinený U. E. odvolanie. Krajský súd v Bratislave o ňom rozhodol rozsudkom zo 16. septembra 2015, sp. zn. 3To/77/2015 tak, že podľa § 321 ods. 1 písm. d), ods. 2 Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu. Podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku obvinenému uložil podľa § 360 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 36 písm. l), § 37 písm. m), § 38 ods. 2 Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 16 (šestnásť) mesiacov. Podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona obvineného na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Obvinený U. E. podal prostredníctvom jeho obhajcu JUDr. Dušana Mikuláša dovolanie proti naposledy zmienenému rozhodnutiu odvolacieho súdu zo 16. septembra 2015, sp. zn. 3To/77/2015, v spojení s rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV z 20. mája 2015, sp. zn. 2T/34/2015. Ako dôvod dovolania obvinený uviedol ten podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku t. j., že zásadným spôsobom bolo porušené jeho právo na obhajobu. V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom ustanovenia § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku mohlo podľa obhajcu obvineného porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom spočívať v tom, že obvinený požiadal o zmenu ustanovenej obhajkyne JUDr. Anny Rumplovej z dôvodu, že voči nej stratil dôveru. Obhajkyňa mu však nebola vymenená a zastupovala ho aj napriek ním vyjadrenej nedôvere. Obhajca JUDr. Dušan Mikuláš správne poznamenal, že obvinený vykonal na súde prvého stupňa vyhlásenie podľa § 257 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku a preto je možné v zmysle ustanovenia § 257 ods. 5 Trestného poriadku napadnúť rozhodnutie súdu dovolaním výlučne pre dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

K podanému dovolaniu sa vyjadrila prokurátorka Okresnej prokuratúry Bratislava IV v tom smere, že v konaní nebolo porušené právo na obhajobu. Zvýraznila, že v zápisnici z hlavného pojednávania 20.05.2015 je riadne zaprotokolované vyjadrenie obvineného, že svoju žiadosť o zrušenie obhajkyne z 18.05.2018 berie v celom rozsahu späť a nežiada, aby sa o tejto rozhodovalo. Z dôvodu nepreukázania dôvodov dovolania, navrhla, aby dovolací súd podľa § 392 ods. 1 Trestného poriadku dovolanie obvineného zamietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako dovolací súd (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní obvineného skúmal procesné podmienky pre jeho podanie a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku a § 566 ods. 3 Trestného poriadku), osobou oprávnenou na jeho podanie (§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku), prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na príslušnom súde (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), že spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a tiež, že obvinený pred jeho podaním využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok, o ktorom bolo rozhodnuté (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku).

Najvyšší súd následne na neverejnom zasadnutí podľa § 381 Trestného poriadku zistil, že podané dovolanie nie je dôvodné a podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku ho odmietol, keďže je zrejmé, že dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nie je splnený.

Dovolací súd úvodom pripomína, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších, mimoriadnych, procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú ako dovolacie

dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Trestného poriadku, pričom v porovnaní s dôvodmi zakotvenými v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní sú koncipované podstatne užšie.

Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Preto sú možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, striktné obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inšancia a dovolanie nebolo chápané len ako „ďalšie“ odvolanie.

Vo všeobecnosti k dovolaciemu dôvodu ustanovenia § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, podľa ktorého dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu, najvyšší súd poukazuje na to, že právo na obhajobu je jedným zo základných atribútov spravodlivého procesu a je potrebné ho chápať ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu.

Tento dôvod môže byť naplnený len v takom prípade, ak zistené porušenie práva na obhajobu bolo zásadné (teda nie akékoľvek, resp. nie každé porušenie práva obvineného na obhajobu zakladá daný dovolací dôvod). V danej súvislosti pritom najvyšší súd upozorňuje na skutočnosť, že pod zásadným porušením práva na obhajobu možno rozumieť stav, ak došlo v trestnom konaní k pochybeniu, ktoré malo, resp. mohlo mať vplyv na konečný výsledok tohto konania.

Pri posudzovaní, či bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu, sú dôležité konkrétne okolnosti prípadu, ktoré je potrebné vyhodnotiť individuálne, ako i vo vzájomných súvislostiach.

Konkrétne k dovolacej námietke, ktorú obvinený subsumoval pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, týkajúcej sa straty dôvery k ustanovenej obhajkyne JUDr. Anne Rumplovej, ktorá ho aj napriek tomu, že to od súdu žiadala, naďalej zastupovala, najvyšší súd v prvom rade uvádza, že samotný spôsob výkonu obhajoby obhajcom (kvalita poskytovanej právnej pomoci zo strany obhajcu v konkrétnej trestnej veci) nie je predmetom prieskumu dovolacieho súdu, ako to tento už stabilne v rámci svojej rozhodovacej činnosti zdôrazňuje. Z nezávislosti advokácie od štátu totiž vyplýva, že vedenie obhajoby je vo svojej podstate záležitosťou medzi obhajcom a obvineným a že za spôsob výkonu obhajoby nesie zodpovednosť samotný advokát (nie všeobecný súd), a to nie voči súdu ako orgánu verejnej moci, ale voči obhajovanému, prípadne orgánu, ktorému je disciplinárne podriadený (advokátska komora). Hodnotenie aktivity obhajcu, resp. kvality poskytovanej obhajoby nemôže byť len vecou subjektívneho úsudku obvineného, ale musí zodpovedať určitým objektívnym kritériám. Ak spôsob obhajoby nekonvenoval subjektívnym predstavám obvineného a súd neakceptoval jeho žiadosť na zmenu obhajcu, ipso facto nie je možné vyvodiť záver o zásadnom porušení jeho práva na obhajobu. Je vecou samotného obvineného, jeho postoja k sebe samému a k prejednávanej veci, akú kvalitnú obhajobu chce mať. Na druhej strane je to vecou etiky obhajcu a jeho vzťahu ku klientovi, či je spôsobilý poskytnúť mu kvalitnú obhajobu. Tieto vzťahy nemôže súd skúmať, nemôže posudzovať kvalitu obhajoby jej porovnávaním medzi dvomi či viacerými obhajcami, lebo výkon advokácie ako slobodného povolania by tým nebol nezávislý. Vo všeobecnosti treba zdôrazniť, že obvinený resp. obžalovaný má počas celého priebehu trestného konania kedykoľvek možnosť udeliť splnomocnenie inému obhajcovi. Obvinený U. E. takúto možnosť mal, ale túto nevyužil. Preto mu bol obhajca ustanovený rozhodnutím súdu.

Zo spisového materiálu ďalej vyplýva (rovnako ako správne podotkla prokurátorka Okresnej prokuratúry Bratislava IV), že obvinený podanie označené ako žiadosť o zrušenie obhajkyne JUDr. Anny Rumplovej, ktorá mu bola pridelená súdom a žiadosť o ustanovenie nového obhajcu zo dňa 18. mája 2015, zobral pred otvorením hlavného pojednávania konanom dňa 20. mája 2015 v celom rozsahu späť a zároveň žiadala, aby sa o tejto jeho žiadosti nerozhodovalo.

V neposlednom rade najvyšší súd uvádza, že všetky práva, ktoré sú vyjadrením práva na obhajobu a podmienky na spoľahlivé zistenie objektívnej pravdy boli v predmetnej veci zabezpečené. Z obsahu spisu je zrejmé, že ustanovená obhajkyňa JUDr. Anna Rumplová bola vo vzťahu k obvinenému aktívna, na hlavnom pojednávaní 20. mája 2015 sa obvinený po dohode s ňou vyjadroval k otázke vyhlásenia dohody o vine a tiež sa s ňou radil o nevykonaní ďalších dôkazov. Neuniklo pozornosti dovolacieho súdu, že obhajkyňa podala odvolanie v prospech obvineného, ktoré zákonným spôsobom odôvodnila a bola osobne prítomná na verejnom zasadnutí pred odvolacím Krajským súdom v Bratislave, kde predniesla konečný návrh v prospech obvineného. Keďže z predloženého spisového materiálu je zrejmé, že konanie na súdoch nižších stupňov prebehlo z hľadiska rešpektovania práva na obhajobu plne v súlade so zákonom, nakoľko obvinený mal v priebehu celého konania na súdoch oboch stupňov ustanovenú obhajkyňu, ktorá bola prítomná tak na hlavnom pojednávaní pred súdom prvého stupňa ako i na odvolacom konaní pred Krajským súdom v Bratislave bola pri výkone obhajoby aktívna a svoje povinnosti si riadne plnila, dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nie je splnený.

Právo na obhajobu sa zaručuje ako základné právo fyzickej osoby, ktoré podlieha všetkým pravidlám, ktoré sa uznávajú pri ochrane základných práv a slobôd, a možno ho vnímať aj ako prostriedok nastoľujúci spravodlivú rovnováhu medzi verejnými záujmami, ktoré sú predmetom ústavnej ochrany.

Zásada „právo na obhajobu“ obsahuje tri relatívne samostatné práva obvineného :

- právo obhajovať sa osobne, alebo
- právo obhajovať sa za pomoci obhajcu podľa vlastného výberu, alebo
- právo na bezplatnú pomoc obhajcu, ak obvinený nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu a vyžadujú to záujmy spravodlivosti.

Konštantná judikatúra právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Platný Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo osebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zo znenia tohto ustanovenia totiž jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod. V praxi to znamená, že o zásadné porušenie práva na obhajobu pôjde najmä vtedy, ak obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby. Takéto pochybenie súdov nižšieho stupňa dovolací súd v konaní nezistil, teda nemožno zaujať stanovisko, že došlo k porušeniu práva na obhajobu obvineného U. E. zásadným spôsobom, a teda ku takej skutočnosti, ktorá už sama o sebe znamená naplnenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

S poukazom na vyššie uvedené najvyšší súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.